

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

LOPPURAPORTTI (tiivistelmä)

Yhdessä enemmän – Sauvon matkailuelinkeinon esiselvitys ja aktivointihanke 1.10.2016–31.12.2017

ELY-keskuksen tukipäätösnumero 61453/7.6.2016, hankenumero 17336

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

LEADER
Varsin Hyvä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

Yhdessä enemmän – Sauvon matkailuelinkeinon esiselvitys- ja aktivointihanke (myöhemmin Sauvon matkailuhanke) toteutettiin 1.10.2016–31.12.2017. Hankkeen budjetti oli 59.100 €. Hanke sai Varsin Hyvä ry:n myöntämää Leader-rahoitusta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (75 % tuki). ELY-keskuksen päätöksessä hankkeen toteutusaika oli 1.3.–31.12.2016. Sauvon kunta haki hankkeen toteutukseen jatkoaikaa 31.12.2017 asti.

1. Hankkeen toteuttajat

Hankkeen hallinnoija oli Sauvon kunta ja yhteistyötahona Sauvon Yrittäjät ry. Projektipäällikkönä toimi Jouko Parviainen.

Hankkeen toteutuksen tukena toimi työryhmä, joka kokoontui syksyn 2016 aikana kaksi kertaa ja 2017 neljä kertaa ja kerran 2018:

Seppo Allén	Sauvon kunta
Anna-Maija Immaisi	Immaisien Koulutuspalvelu
Sanna Katajainen	Sauvon Yrittäjät ry, Elämys Ämmi
Perttu Laaksonen	Sauvon Yrittäjät ry, Puhe Production Oy
Jarkko Rantala	Merirantala Oy
Rami Tapper	Kalle's Backa 55
Jouko Parviainen	Sauvon kunta, projektipäällikkö.

2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeelle asetettiin hakemusvaiheessa seuraavat tavoitteet

1. Aktivointi ja verkostointi (alueen sisäinen ja ulkoinen)
2. Tuotepaletti ja tuotekehityksen potentiaali
3. Benchmarkaus (vertaisoppiminen)
4. Markkinoiden, yhteistyömahdollisuuksien ja kilpailutilanteen selvittäminen Turun seudulla
5. Markkinointimahdollisuuksien selvittäminen
6. Matkailun netti-infon kokoaminen.

Hankkeen toteutuksen aikana sille asetettiin myös tavoitteeksi

1. Sauvon matkailun yhteisen visuaalisen ilmeen luonti
2. Kuva-aineiston tuottaminen, kokoaminen ja käyttö imagomarkkinoinnissa
3. Sauvon matkailu 2020 -kehityspolun rakentamisen ensimmäiset askeleet.

3. Hankkeen toteutus ja tulokset

Hankkeen toteutus käsitti matkailun yleisen kehittämisen ohella yhteistyöverkoston rakentamista, työpajojen ja aktivointitilaisuuksien sekä opintomatkojen järjestämistä, erilaisiin informointi- ja verkostoitumistilaisuuksiin osallistumista, matkailua tukevien kohteiden selvittämistä, tapahtumien aktivointia, sähköisen markkinoinnin tukemista ja markkinointitilanteen selvittämistä.

3.1. Verkoston rakentaminen

Hankkeen aikana rakennettiin Sauvon *sisäistä* yhteistyöverkostoa sekä matkailualan toimijoiden ja lähiruoantuottajien että alueen järjestöjen, yhdistysten ja muiden sidosryhmien kanssa.

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

Hankkeen lopussa sisäisellä jakelulistalla oli 77 henkilöä edustaen yksityisiä henkilöitä, yrityksiä, järjestöjä, seuroja ja muita sidosryhmiä; osoitteet koottiin eri tilaisuuksissa tai ilmoittautumisten kautta.

Sauvon *ulkopuolisia* kontakteja luotiin etupäässä maaseutumatkailun kunnallisiin, maakunnallisiin ja valtakunnallisiin kehittäjiin tai markkinoijiin. Tämä tapahtui sekä suorien yhteydenottojen (tapaamiset, puhelin, sähköposti) avulla että esittelemällä hanketta ja verkostoitumalla eri tilaisuuksissa tai opintomatkojen aikana.

3.2. Aktivointitilaisuudet/työpajat

Hanke järjesti kolme aktivointitilaisuutta/työpajaa syksyn 2016 aikana ja yhdeksän 2017. Työpajojen alustukset ja yhteenvedot jaettiin hankkeen kaikille jakelulistan jäsenille.

3.3. Opintomatkat

Hankkeen aikana toteutettiin opintomatkat Itä-Suomeen 31.10.–2.11.2016, Matka 2017 -messuille Helsinkiin 19.1.2017, Saloon, Matildedaliin ja Teijoon 30.3.2017 osallistumalla Varsinais- Suomen maa- ja kotitalousnaisten järjestämään matkaan ja Kemiönsaareen 29.8.2017 osallistumalla MaPe-hankkeen järjestämään matkaan, Fiskarsiin ja Lohjalle 19.10.2017. Viimeinen opintomatka suuntautui Kustaviin 16.11.2017. Opintomatkojen aikana tehtiin ryhmätöitä.

3.4. Informointi- ja verkostoitumistilaisuudet

Hankkeen aikana projektipäällikkö esitteli hanketta ja Sauvon matkailua useissa tilaisuuksissa, joissa useimmissa myös verkostoiduttiin alan toimijoiden tai hankevetäjien kanssa. Tilaisuuksia varten luotiin power point -esityksiä ja tiedotteita ja jaettiin käyntikortteja. Myös hankkeeseen osallistuneet esittelivät hanketta omilla tahoillaan.

Sauvolaisille järjestöille järjestettiin oma sidosryhmätyöpaja 9.2.2017. Yleisölle hanketta esiteltiin Sauvon Marttojen järjestämässä matkailuillassa 26.10.2017.

3.5. Sauvon luonto- ja retkeilykohteiden kartoitus

Biologi Iiris Kallajoki kartoitti Sauvon luonto- ja retkeilykohteet työllistämiskirahoituksella ja projektipäällikön ohjaamana. Työstä on laadittu oma 51-sivuinen raporttinsa, joka sisältää kohdekuvausten lisäksi karttoja ja valokuvia.

Raportissa on esitetty kunnan alueelta järvet, näköalakalliot, luolat ja lipat, muinaisjäännökset, polut, tornit, rannat, luonnonsuojelualueet, muut luontokohteet ja nähtävyydet. Ne kohteet, jotka sijaitsevat kunnan mailla tai joihin on saatu maanomistajan lupa, on merkitty visitsauvo.fi-sivujen karttapalveluun.

Työn tuloksia hyödynnettiin myös Itäisten kuntien reitistöhankevalmistelussa, kun Sauvosta etsittiin alustavia ehdotuksia pyöräily-, patikointi- ja melontareiteiksi. Reitistöhankevalmistelussa syksyn 2017 aikana puolestaan näitä kohteita on nostettu esiin reittiselostusten suunnittelussa.

3.6. Sauvon kulttuurikohteet ja -tapahtumat

FM, tiedottaja Nina Kurki työskenteli hankkeelle TE-palvelujen työkokeilu työpaikalla rahoituksella osaikaisena 31.10.2016–31.1.2017. Hän kartoitti Sauvon kulttuurikohteita ja -palveluja ja osallistui eri

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

tapahtumien aktivointiin ja toteutukseen. Lisäksi hän avusti hankkeen tiedottamisessa ja loi suhteita myös maakunnan kulttuurijärjestöihin.

Restonomiopiskelija Ella Utoslahti Winnovasta (Länsirannikon Koulutus Oy) teki hankkeelle töitä työharjoittelijana 9.1.–7.2.2017. Hän päivitti Sauvon tapahtumakalenteria *sauvoharrastaa.fi*-sivuille ja valmisti ja toteutti Sauvo Go! -tapahtuman 22.4.2017 yhteistyössä Nina Kurjen ja Vanhemmuuden viikon järjestäjien, erityisesti Sauvon koulun vanhempainyhdistyksen, kanssa. Kulttuurikohteet ja -tarjonta vietiin kevään 2017 aikana *visitsauvo.fi*-sivuille.

Hanke osallistui Sauvon Elopäivien (29.8.2017) aktivointiin matkailun osalta. Yritysten kanssa ideoitiin keväällä 2017, että koko viikkoa voisi viettää eri teemojen, kuten liikunnan ja kulttuurin, merkeissä ja että yritykset voisivat pitää avoimet ovet niihin tutustumista varten. Yritykset ottivat järjestelyvastuun itselleen.

3.7. Perinnekohteet

Sauvon ensimmäisen historiallisen opastaulun paljastusjuhlaa vietettiin 7.5.2017 kuppikalliolla Timperintien päässä. Hankkeen takana olivat Sauvon Museon Tuki ja Museovirasto, joka myös tuki taulun pystytystä ja antoi asiantuntemusta sen sisältöön.

Varhaisimpana perinnekohteena voi pitää Maalun Pirunpeltoa, muinaista rantakivikkoa. Se syntyi jääkauden loppuvaiheessa muinaisen Itämeren ylimpään rantaan 12 000–10 000 vuotta sitten. Myöhempiä, ihmisen tekemiä kohteita ovat esimerkiksi Sauvon ja Karunan kirkot, Maalun näköalatorni ja Tapilan katettu silta. Näistä on kuvaukset *visitsauvo.fi*-sivuilla.

3.8. Opaskurssi

Hanke järjesti Paimion opisto kanssa opaskurssin keväällä 2017. Kurssi käsitti teoriaa iltaisin 22.3., 5.4. ja 19.4. Näiden välissä kurssilaiset tekivät etätehtäviä ja käytännön opastusharjoituksia. Etätehtävät liittyivät opastuksen valmistautumiseen, kuten kohdetietoihin perehtymiseen ja reittisuunnitteluun. Tehtävien kohteina olivat esimerkiksi Sauvon ja Karunan kirkon historia, kunnan historia ja luonnonhistoria, kirjasto ja vanha meijeri.

Kurssi päättyi 19.5. työnäyttötilaisuuteen ja niistä annettuihin palautteisiin. Kurssin opettajina toimivat Karoliina Vitikainen, Jarmo Kujala ja projektipäällikkö. Kurssi kokosi 16 osanottajaa, joista muutama tuli Sauvon ulkopuolelta, Paimiosta ja Kemiönsaaresta.

3.9. Sauvon matkailun kehittäminen

Hankkeen suurin haaste alussa oli, miten rakentaa matkailua kohteessa, jonka matkailullinen tunnettuus oli vähäinen ja jolta puuttuvat vetovoimaiset nähtävyydet tai palvelut. Myös moni yrittäjä koki alkutilanteen siten, että Sauvo on ollut lähinnä läpiajokunta Kemiöön.

Kehittämisen työkalut

Aktivointi- ja koulutustilaisuuksien ja opintomatkojen avulla rakennettiin ja vahvistettiin sekä yritysten välistä että yritysten ja sidosryhmien yhteistyötä sekä työstettiin Sauvon matkailun kehityskaarta. Niiden sisältö suunniteltiin sellaiseksi, että hankkeen jäsenet saivat monipuolista tietoa matkailualasta ja samalla uskoa ja eväitä oman toimintansa arvioimiseen ja kehittämiseen.

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Vahvuudet

Työpajoissa ja opintomatkkoilla todettiin, että Sauvon matkailun *vahvuuksia* ovat

- hyvä sijainti vain puolen tunnin ajomatkan päässä Turusta ja puolentoista pääkaupunkiseudulta
- vaihteleva varsinaissuomalainen maisema, rannikko ja meri
- kylät säilyneet liialta rakentamiselta
- lähiruoan tuotannon monipuolisuus ja tunnettuus
- mahdollisuus tarjota asiakkaille aitoja elämyksiä.

Kun vahvuuksia peilattiin matkailun trendeihin, nähtiin, että Sauvolla on luontaiset edellytykset tuottaa maaseutuun ja aitoon elämänmenoon liittyviä ruoka-, hyvinvointi-, kulttuuri- ja luontopalveluja ja -elämyksiä. Tämä kiteytettiin tunnuslauseisiin: *Suu makiaks, mieli keviäks ja Makumatkalle Sauvoon.*

Sauvo tarjoaa hyvät mahdollisuudet myös aktiivilomien kehittämiseen. Itäisten kuntien reitistöhanke valmistelee pyöräily-, patikointi- ja melontareittejä Kaarinan, Liedon, Paimion ja Sauvon alueille. Merirantalassa voi kalastaa ja Hännilän tilalla ratsastaa, Karunan Urheilijoiden Kalliorannan lavalla pääsee tanssimaan, Sauvon Urheilijoilla on lenkkeilypolkuja, frisbee-rata ja mobiilisuunnistusta. Lisäksi Peimari-Areenassa on monipuoliset sisäliikuntamahdollisuudet ja vajaan 15 minuutin päässä naapurissa, Paimiossa, on ympärivuotinen Paippi-hiihtotunneli.

Kohderyhmät

Kohderyminä merkittävimpinä pidettiin sekä yksittäisiä matkailijoita (pariskunnat, perheet) että ryhmiä. Viime mainituista koettiin helpoimmin saavutettaviksi erilaiset järjestöt ja harrasteryhmät eteläisen Suomen alueelta. Myöhemmin ryhmämatkailua voi markkinoida ulkomaalaisille matkanjärjestäjille.

Heikkoutena on toistaiseksi riittävien ryhmämajoitustilojen puute. Suurin majoituspalvelujen tarjoaja, Merirantala, voisi ottaa vastaan ryhmiä vain muutamina hiljaisina aikoina; sesonkeina tilat (noin 80 hengelle) ovat pienryhmien tai yksittäisten vieraiden käytössä.

Potentiaalisina pienryhminä nähtiin Helsinkiin saapuvat *stopover-lentomatrustajat*. Heille suunniteltiin 1–2 päivän vierailuohjelmia, joita esiteltiin alustavasti Visit Finlandin edustajille Matka 2017 -messujen yhteydessä Helsingissä. Suhtautuminen oli myönteistä; puutteiksi todettiin kotisivujen tuotetestauksen ja puuttuminen.

Yhteistyön hedelmiä

Heti toisen, Makumatkalle Sauvoon -teemaisen työpajan jälkeen muutamat yritykset kokosivat yhteisen sauvolaisen *tuotekorin* joulun 2016 myyntiin. Tuotekoria markkinoitiin pikaisesti sosiaalisessa mediassa, ja myyntiin saatiin satakunta koria. Jouluksi 2017 korin tuotevalikoimaa lisättiin.

Hankkeen alkuvaiheessa muutamat matkailualan yrittäjät ja lähiruoantuottajat perustivat yhteistyön lujittamiseksi liittymän, joka sai nimekseen *Raitti 181* Paimiosta Sauvon kautta Kemiönsaarelle johtavan tien 181 mukaan. Yhteenliittymä laati omat kotisivut (www.raitti181.com) ja tunnuksensa ja tuotti esitteen tarjonnastaan. Hankkeen lopussa siihen oli liittynyt 28 eri alan yritystä.

Jouko Parviainen 8.1.2018

Tunnettuus lisääntyi

Sauvon tunnettuus lisääntyi hankkeen aikana erityisesti Varsinais-Suomessa. Aktiivisen tiedottamisen ohella sauvolaiset matkailuyritykset ja lähiruoantuottajat saivat näkyvyyttä eri medioissa (kohta 8.). Lehtijuttuja on tuottanut etenkin sauvolainen vapaa toimittaja, Anni Himberg.

Kesän 2017 aikana useat yritykset kertoivat toimintansa vilkastuneen ja asiakasmäärien kasvaneen. Myös kulttuurikohteiden, kuten museon, kirkkojen ja Sauvon kädet -näyttelyn kävijämäärät lisääntyivät edellisistä kesistä. Ilahduttavaa oli, että asiakkaiden ja vierailijoiden joukossa oli ulkomaalaisia eri maista. Esimerkiksi Elämys Ämmi kertoi, että heillä yöpyi 20 eri kansallisuuden edustajia, Rantolan Puodissakin määrä oli 19.

Uutta liiketoimintaa

Kehitys näkyy myös siten, että monet ovat uudistaneet yritystoimintaansa, suunnitelleet toimintojensa laajentamista tai tehneet uusia avauksia, kuten Eco Camp Grelsbölen puuhun pingotettavat tentsile-teltat tai Wanhan Liesniemen Keskiaikamarkkinat, jotka hyvän palautteen ansiosta järjestetään kaksipäiväisinä heinäkuussa 2018.

Uuden yrityksen, Sauvon Puotipuksut Oy:n, perustivat Elämys Ämmin Sanna Katajainen ja Sauvon Panimotuvan Päivi Malmberg alkuvuodesta 2017. Yritys on tuonut markkinoille mallastuoteperheen, johon kuuluu useampia makkaralaatuja ja sinappia. Raaka-aineina on panimon sivutuotetta, mallasvierettä, ja lähiseudun lihatuotteita, kuten Yliristniemen tilan luomulammasta ja Tyynelän vasikkaa. Makkarat valmistetaan naapurikunnassa, Salossa ja sinappi Aurassa.

4. Markkinoiden, yhteistyömahdollisuuksien ja kilpailutilanteen selvittäminen

Hankkeessa selvitettiin niin Sauvon lähialueilla (Turun seutu) kuin valtakunnallisesti ja osin myös kansainvälisesti,

- millainen on matkailun markkinatilanne ajatellen sauvolaisia yrityksiä ja niiden tarjontaa
- millaisia mahdollisuuksia on yhteistyöhön
- millainen on alan kilpailutilanne.

4.1. Matkailun nykytila ja tulevat trendit

Matkailu on nopeimmin kasvavia elinkeinoja, joka tuo euroja muillekin palvelualueille, yrittäjille ja yhteisöille. Se tarjoaa työmahdollisuuksia myös maaseudulle ja etenkin kielitaitoisille nuorille. Matkailun arvioidaan tuovan valtakunnallisesti 40 000 uutta työpaikkaa 2025 mennessä.

Matkailun trendit suosivat pieniäkin matkailukohteita

- aktiivi-, hyvinvointi-, luonto- ja kulttuurimatkailu kasvavat
- lomalla haetaan aitoja makuja ja elämyksiä
- tekeminen ja hyvin toteutetut, monipuoliset ohjelmalvelut korostuvat
- tuotteet perustuvat yhteistyöhön
- majoitukseen haetaan persoonallisia vaihtoehtoja
- markkinointi siirtyy yhä enemmän sähköiseksi.

Kohdemarkkinointi (*Destination marketing*) nousee yhä tärkeämmäksi ryhmämatkailussa

- matkanjärjestäjät myyvät kohteita

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

- nämä kysyvät, miksi meidän asiakkaamme haluaisivat matkustaa juuri teille, mikä on erikoisuutenne (USP, *unique selling point*).

4.2. Turun seutu

Turun seudun matkailussa korostuvat kohteina Turku, rannikko ja saaristo. Visit Finland (entinen MEK) on nostanut saariston (Finnish Archipelago) yhdeksi Suomen matkailun kärkikohteeksi Helsingin, Lapin ja Järvi-Suomen (Lakeland) ohella. Vetovoimaisimpia ovat Turun lisäksi etenkin Ahvenanmaa, Kemiönsaari, Kustavi ja Parainen saarineen.

Yhdysvaltalainen aikakauslehti Time nosti Saaristomeren ja Turun maailman houkuttelevimpien matkailukohteiden joukkoon, kun se luetteli vuoden 2018 kymmenen parasta kohdetta. Tätä nostetta on Sauvon matkailun syytä hyödyntää yhteistyössä seudun muiden kuntien ja alan toimijoiden kanssa.

Visit Turku on alueen yhteinen markkinointi- ja myyntitoimisto. Se esittelee itseään koko Varsinais-Suomen yhteisenä toimijana. Monet pienet matkailuyritykset puolestaan ovat kokeneet sen ajavan vain Turun etua. Sauvolaiset matkailuyritykset näkivät yhteistyössä lähikuntien, kuten Itäisten kuntien, Salon, Kemiönsaaren ja Paraisten kanssa mahdollisuuden, ei niinkään kilpailuasetelmaa.

Yhteistyö laivayhtiöiden kanssa tarjoaa yhden varteen otettavan mahdollisuuden: esimerkiksi Turun kaupunkilomia voisi täydentää aidoilla maalais-, luonto- ja kulttuurielämyksillä erilaisissa rannikko- ja saaristoympäristöissä.

Itäisten kuntien yhteinen hanke, joka alkoi 1.8.2017, tähtää pyöräily-, patikointi- ja melontareittien perustamiseen Kaarinan, Liedon, Paimion ja Sauvon alueelle. Reitit suunnitellaan siten, että niiden varrelta löytyy myös ravitsemus- ja majoituspalveluita. Tämä parantaa osaltaan alueen luontomatkailun kehittämismahdollisuuksia. Kun alueen reitit yhdistetään Turun, Paraisten ja Salon-Kemiönsaaren reitteihin, niin se luo mahdollisuudet myös kasvaville kansainvälisille luonto- ja aktiivilomamarkkinoille.

4.3. Kansallinen yhteistyö

Useat kansainväliset julkaisut nostivat Suomen, osittain juhluvuoden 2017 kunniaksi, kiinnostavimpien matkailukohteiden joukkoon viime vuonna. Puhdas luonto ja ilma, turvallisuus, kehittynyt hyvinvointiyhteiskunta ja hyvät palvelut tuotiin esiin vetovoimatekijöinä.

Matkailijavirtaa on mahdollista ohjata myös Varsinais-Suomeen ja Sauvoon, mutta se edellyttää yhteistyötä myös kansallisella tasolla. Hankkeessa tehtiin kansallista markkinointiin liittyvää yhteistyötä etenkin Kuninkaantie uuteen kukoistukseen -hankkeen, Outdoors Finland (OF) Etelä-Suomen ja Lumon kanssa.

OF on osallisena kansainvälisessä www.outdooractive.com -sivustossa, joka markkinoi luonto- ja aktiivilomia eri maissa. OF on esittänyt, että Varsinais-Suomi voisi toimia retkeilypyöräilyn pilottikohteena, kun suomalaisia tuotteita luokitellaan outdooractive.comin sivuille.

5. Matkailun netti-infon kokoaminen ja markkinointityökalut

Netti-infon lähtökohtana oli, että Sauvon matkailutarjonta kootaan yhteiseen sivustoon, joka toimii sisääntuloväylänä alueen palveluihin. Viestinnän työkaluiksi kehitettiin visitsauvo-logo ja Sauvon matkailullisesta ilmeestä kertova kuva.

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

5.1. Visitsauvo.fi-kotisivut

Kevään 2017 aikana toteutettiin Sauvon matkailua esittelevät www.visitsauvo.fi-kotisivut. Kotisivujen sisällön ja rakenteen suunnittelivat projektipäällikkö ja IT-asiantuntija Juha Väänänen. Työtä varten vertailtiin useiden koti- ja ulkomaisten matkailukohteiden sähköistä viestintää ja kotisivuja.

Kotisivuihin valittiin käyttäjän kannalta yksinkertainen ja helppokäyttöinen laatikkorakenne, jossa kuusi ikonia (majoitus, ruokailu, kulttuuri, luonto, liikunta ja lähiruoka) johdattavat eri palvelujen kautta suoraan yritysten tai järjestöjen omiin kotisivuihin. Osallistuneita yrityksiä tai organisaatioita oli 21.

Etusivun yläpalkkiin laitettiin osoitteet Sauvon tapahtumakalenteriin, nähtävyyksiin, karttoihin ja kuvagalleriaan. Etusivulle myös luotiin linkit Sauvon kunnan ja Raitti 181:n omille kotisivuille. Etusivulla näkyvät lisäksi hankkeen rahoittajien logot ja linkki hankkeen perustietoihin (hankejuliste).

Kotisivujen teknistä toteutusta varten pyydettiin tarjouksia eri toimittajilta sekä puhelimitse että sähköpostilla. Toimittajaksi valittiin edullisin vaihtoehto, Fonecta Media Oy (entinen Vilperi Oy), joka on toimittanut myös sauvoharrastaa.fi-alustan. Sivuihin luotiin myös englanninkielinen versio. Tekstien käännöstyön teki paimiolainen Darin Nolan, English Language Services-Duneideann -yrityksestä.

5.2. Kuvapankki

Hankkeen aikana projektipäällikkö kokosi kuvapankkia, jossa on digitaalisia valokuvia Sauvosta, sauvolaisista matkailuyrityksistä ja tapahtumista eri vuodenaikoina. Kuvia on käytetty matkailuhankkeen esittelyihin ja lehtiartikkelien kuvitukseen sekä visitsauvo.fi-sivujen kuvitukseen ja galleriaan. Viime mainitussa on myös Juha Väänäsen ottamia kuvia.

5.3. Visitsauvo-logo

Visitsauvo.fi-kotisivujen ja koko Sauvon matkailun tunnuksiksi luotiin Visitsauvo-logo. Sauvolaisen AD Noora Sallasmaan suunnittelemassa logossa yhdistyvät nostalgisesti Sauvon vaakunaeläin, naakka, ruoantuotanto (tähti) ja maiseman elementit: sininen meri ja taivas.

5.4. Sauvon matkailun ilme

Sauvon matkailun esittelyihin ja hankkeen julisteeseen tarvittiin osuvaa kuvaa. Tähän tarkoitukseen hankittiin lupa taiteilija Kati Mikolalta käyttää tämän Elopäivistä maalaamaansa työtä. Se viestii valokuvaa paremmin Sauvon matkailun vahvuuksia: aitoa ja rentoa maalaiselämää.

5.5. Sähköinen markkinointi ja verkkokauppa

Tätä nykyä Merirantalalan mökkejä varataan sähköisesti Lomarenkaan välityksellä, ja muutamalla yrityksellä on käytössään booking.com- ja airbnb-varausjärjestelmät. Näiden kautta ne ovat jo saaneet ulkomaisia asiakkaita. Pari yritystä on jäsenenä Suomen laajimmassa kylämatkailusivustossa, Kylään.fi:ssä; sivuilla on myös esitelty kyläkohteina Sauvo ja Karuna.

Jatkossa sähköisten markkinatyökalujen käyttäminen on avain Sauvonkin matkailun kasvuun. Tärkeää on löytää oikeat kanavat ja käyttää niitä tehokkaasti. Näyttävät ja ajantasaiset yrityksen omat kotisivut ovat

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Varsin Hyvä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Jouko Parviainen 8.1.2018

edelleen sähköisen markkinoinnin perusedellytys, esimerkiksi visitsauvo.fi- ja raitti181.com-sivut toimivat ohjaavina kanavina niille.

6. Muu toiminta

Hanke on tukenut myös muita Sauvon matkailua kehittäviä tai edistäviä toimia.

6.1. Sauvon opastaulujen päivitys

Projektipäällikkö ja Juha Väänänen osallistuivat opastaulujen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä kunnanjohtajan ja teknisen viraston kanssa. Tauluihin tuli kunnan omien palveluiden ohella oma ”osastonsa” matkailupalveluille. Taulut pystytettiin mainitun Kemiönsaaren paikan lisäksi torille, uuden K-Marketin edustalle, Rantolaan Puodin viereen ja kunnanviraston pihalle.

6.2. Kotimaassa.fi-julkaisu

Sauvon matkailua ja Raitti 181 -yhteistyötä esittelevä, ns. toimituksellinen aukeaman artikkeli, valmisteltiin Matkailu Kotimaassa.fi -lehteen ja verkkolehteen 4/2017. Syyskuun lopussa ilmestyneen lehden teemana oli Suomi 100 ja Varsinais-Suomi. Artikkeleihin *Suu makiaks, mieli keviäks, Raitin varrella* ja sen kustannuksiin osallistui Sauvon kunnan lisäksi 10 reittilaista yritystä.

6.3. Sorankylä-suunnitelman esittely

Kesän 2017 aikana yrittäjä Jari Lehtovaara otti yhteyttä Sorankyläksi nimetyn hankkeen tiimoilta. Se tähtää entisen ja osittain maisemoidun soranotto- ja kallionlouhinta-alueen kehittämiseksi matkailukohteeksi. Alue palvelisi parhaiten Sauvon matkailua, josta puuttuvat riittävät majoitusmahdollisuudet bussiryhmille, kun asuntovaunualue on jo Sarapistossa.

Paikka tarjoaisi monenlaisia mahdollisuuksia luontomatkailun kehittämiseen, ja toimintaa pyöritettäisiin paikallisten yhteisvoimin. Toimintaan tarvitaan esimerkiksi ravitsemus- ja ohjelmalveluja sekä rakennus- ja huoltotöitä.

Kunnanhallitus kannatti kaavan hyväksymistä, mutta valtuusto hylkäsi sen 6.11.2017. Kielteinen kanta nojautui pelkoihin ampuradan toiminnan ja läheisen soranoton vaarantumisesta ja pohjaveden pilaantumisesta ja jopa kasvavista liikennemääristä ja melusta. Päätös oli pettymys monille matkailualan yrityksille ja sidosryhmille. Projektipäällikkö ja kolme matkailuyritystä laativat vastineen, jonka Kunnallislehti julkaisi. Tiedotusvälineet käsittelivät aihetta muutenkin näyttävästi.

Sorankylän kaava-asia oli valitusvaiheessa hankkeen päättyessä.

6.4. Itäisten kuntien reitistöhanke sparraus

Kaarinan, Liedon, Paimion ja Sauvon hanke yhteisten virkistys- ja luontomatkailureitistöjen luomiseksi aloitti toimintansa 1.8.2017. Hanke on saanut Leader-tukea Varsin Hyvä ry:ltä. Kaarinan kaupunki hallinnoi hanketta, ja muut kunnat toimivat osatoteuttajina.

Projektipäällikkö tuki keväällä 2017 hankkeen valmistelua, kun Sauvosta etsittiin alustavia ehdotuksia pyöräily-, patikointi- ja melontareiteiksi, ja hän toi työhön matkailuyritysten toiveet. Hän myös esitteli reittivaihtoehtoja ja niiden varren nähtävyyksiä ja palveluja reitistöhankehen henkilöstölle loppukesällä 2017.

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

Varsin Hyvä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

7. Tiedotus

Hankkeesta ja sen toiminnasta tiedotettiin sekä sisäisesti verkoston jäsenille että ulkoisesti hankkeen sidosryhmille ja muille tahoille. Myös rahoittajia tiedotettiin hankkeen etenemisestä.

7.1. Sisäinen tiedotus

Sisäinen tiedotus käsitti aktiivisen sähköpostijakelun 1–3 kertaa kuukaudessa, henkilökohtaiset tapaamiset ja puhelinkeskustelut. Tiedotusta hoidettiin myös työpajojen, opintomatkojen ja muiden tilaisuuksien yhteydessä. Lisäksi verkostolle välitettiin kutsuja omien jäsenten tai alan järjestämiin tilaisuuksiin tai tapahtumiin ja jaettiin esimerkiksi Rural Finlandin ja Visit Finlandin uutiskirjeitä tai niiden kohdennettua sisältöä.

7.2. Ulkoinen tiedotus

Hanketta ja Sauvon matkailua esiteltiin tai niistä kerrottiin sekä itse hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa että muissa matkailualan tai sidosryhmien tilaisuuksissa. Tilaisuudet on lueteltu erillisessä liitteessä.

7.3. Media

Hankkeesta tiedotettiin paikallista ja alueellista lehdistöä tuomalla esiin hankkeeseen osallistuneita yrityksiä. Lehdistö, Ylen radio Turku ja ruotsinkielinen alueradio myös tekivät aktiivisesti juttuja sauvolaisista yrityksistä ja Raitti 181:stä erityisesti kesällä 2017. Alan oma lehti, Matkailu, julkaisi kaksi juttua Sauvon matkailusta.

Turun Sanomien ruokatoimittaja Heli Niemiselle järjestettiin vierailu, jonka tuloksena syntyi koko sivun juttu (TS 1.12.2017). Se houkutteli runsaasti asiakkaita Rantolan Puodin joulumarkkinoille 2.12. Hankkeen aikana ilmestyneet lehtijutut on esitetty omassa liitteessä.

8. Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hankkeen toteutuneet kustannukset olivat 59.100 euroa.

Hankkeen rahoitus koostui Euroopan maaseudun kehittämisrahaston ja Suomen valtion tuesta (Varsinais-Suomen ELY-keskus, 60 %), Leader-kuntarahoituksesta (Varsin Hyvä ry, 15 %) ja omarahoitusosuudesta (Sauvon kunta ja Sauvon Yrittäjät ry, 25 %).

9. Jatkuvuus hankkeen jälkeen: Sauvon matkailu 2020

Sauvon matkailun vahvuudeksi on noussut yritysten itse aktivoima Raitti 181 -yhteistyö. Se mahdollistaa hankkeessa aloitettujen kehittämistoimien jatkuvuuden.

Hankkeen yhdeksi tavoitteeksi asetettiin kehityspolun rakentaminen Sauvon matkailulle. Teemaan *Sauvon matkailu 2020* sisältyivät

- yhteistyön kehittäminen
 - o Sauvossa erityisesti Raitti 181 -yhteenliittymän voimin
 - o markkinoinnissa seudullisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti
- Sauvon matkailun vahvuudet nyt ja vuonna 2020
- kohderyhmien määrittely
- tuotekehitys ja tuotteistus vastaamaan kohderyhmien tarpeita

- markkinointikanavien valinta ja hyödyntäminen.

Tärkeimmät tehtävät Sauvon matkailun kehittämiseksi jatkossa

1. yhteistyötä on edelleen vahvistettava Raitti 181 -yhteenliittymän välityksellä
 - matkailuyritysten kesken; Raitin toiminnan laajentaminen?
 - matkailuyritysten ja lähiruoantuottajien kesken
 - matkailuyritysten ja muiden yritysten kesken
 - matkailuyritysten ja sidosryhmien kesken (ml. kuntapäätäjät)
2. harkitaan Raitin muuttamista yhdistykseksi tai yhtiöittämistä (aluksi osuuskunta?)
3. määritetään kohderyhmät tarkemmin
4. rakennetaan kohderyhmille soveltuvia tuotteita ja tuotepaketteja
5. hyödynnetään monipuolinen lähiruoantuotanto sekä tuotekehityksessä että markkinoinnissa
 - tunnettu perustuotanto: herne, peruna, mansikka
 - uutuudet: sokerimaissi, kurpitsa, parsaa
 - hereford-karja, lammas, mallasmakkarat ja muut mallastuotteet
 - luomutuotanto
6. tuotetaan markkinointiaineistoa (visuaalisuus: kuvat, videot)
7. visitsauvo.fi-sivuja pidetään yllä kunnan ja yritysten yhteistyönä ja rahoituksella
8. kannustetaan Sauvon keskustan/torin kehittämistä (siisteys, ilme laadukkaammaksi)
9. edistetään yleisen opastuksen ja viitoituksen parantamista
10. osallistutaan Sorankylän ”matkailukeskuksen” kehittämiseen, mikäli kaava-asia etenee valtuustossa
11. laaditaan yhteinen ympäristölaatuja järjestelmä tai -ohjelma (matkanjärjestäjävaatimus).

Osa jatkokehittämisestä on tarkoitus toteuttaa yritysryhmähankkeena, jonka valmistelua on aktivoitu loppuvuodesta 2017. Hankehakemus on aikomus jättää Varsinais-Suomen TE-keskukseen helmikuussa 2018.

10. Hankkeen toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointi

Hankkeen toteutusta ja vaikuttavuutta arvioitiin hankkeen aikana työryhmässä. Hankkeesta teetettiin myös ulkopuolinen väliarviointi.

10.1. Työryhmän lausunto

Työryhmä toteaa, että hanke on toteutettu ammattitaitoisesti ja hankesuunnitelman mukaisesti ja tavoitteet on monin osin ylitetty. Hankkeen avulla on rakennettu sekä sisäinen että ulkoisia verkostoja, tutustuttu ympäristökuntien matkailukohteisiin, parannettu matkailun toimintaedellytyksiä ja luotu perustaa jatkotoiminnalle. Hanke on myös tukenut matkailun ja muun elinkeinoelämän yhteistyötä. Hankkeen aikana Sauvon tunnettuus matkailukohteena on lisääntynyt.

10.2. Ulkoinen arviointi

Kevi Consulting Oy (Helena Lemminkäinen) toteutti Sauvon kunnalle matkailuhankkeen väliarvioinnin. Arviointi toteutettiin verkkokyselyynä 9.5.–23.5.2017.

Arviointi koostui kahdesta erillisestä kyselystä, joissa oli myös avoimia kysymyksiä. Toinen kyselyistä oli tarkoitettu henkilöille, jotka eivät olleet vielä osallistuneet matkailuhankkeeseen, ja toiseen vastasivat

SAUVON MATKAILUHANKE

Jouko Parviainen 8.1.2018

hankkeessa mukana olleet. Kyselyihin saatiin vastukset yhteensä 27 henkilöltä, joista 22 edusti hankkeessa mukana olleita.

Väliarvioinnissa todettiin, että hanke näytti siihen mennessä toteutuneen jo varsin hyvin. Lisäksi saatu palaute antoi suuntaa ja kehitysideoita, miten hankkeen toimintaa voi kehittää ja päästä vieläkin parempaan lopputulokseen.

Jouko Parviainen

Vahtistentie 5, 21570 SAUVO
050 325 4517
jouko.parviainen@sauvo.fi
www.sauvo.fi

LEADER

Varsin Hyvä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin